

Ministerul Economiei
și Infrastructurii
al Republicii Moldova

INFORMAȚIE OPERATIVĂ cu privire la evoluția social - economică a Republicii Moldova (conform datelor disponibile la 31.03.2020)

Anul 2019 este al patrulea an consecutiv în care se înregistrează creștere economică – 3,6% în termeni reali. Valoarea adăugată brută creată în activitatea “Construcții” a avut cea mai mare influență asupra creșterii economice, asigurând 35% din creșterea PIB, după care “Comerțul cu ridicata și cu amănuntul, transport și depozitare, hoteluri și restaurante” – 34%; “Informații și comunicații” – 12%, „Industria” - 11% din creștere. Aceste activități au fost cele mai influente în anul 2019. Totodată, VAB creată în Agricultură a avut impact negativ asupra creșterii economice și a sustras 6%.

Creșterea prețurilor se temperează. În luna februarie 2020 rata inflației a constituit 0,6% față de decembrie 2019, înregistrând o micșorare de 1,1 p.p. comparativ cu rata inflației din aceeași perioadă a anului 2019. Rata inflației anuală (februarie 2020 față de februarie 2019) s-a încadrat în limita intervalului de variație al țintei inflației stabilite de BNM (5% +/- 1,5%), constituind 6,4%.

Leul moldovenesc s-a depreciat ușor față de dolarul SUA. De la începutul anului 2020 moneda națională a marcat o depreciere de 3,3% față de dolarul SUA în termeni nominali (de la 17,21 lei pentru 1 dolar american la 01.01.2020 pînă la 17,77 lei la 29.02.2020). Față de Euro leul moldovenesc s-a depreciat cu 1%. Stocul activelor valutare de rezervă ale BNM la 28.02.2020 a atins 3025,4 mil. dolari, micșorîndu-se cu 1% comparativ cu nivelul înregistrat la sfîrșitul anului 2019 și majorîndu-se cu 8,3% - față de situația la 28.02.2019.

Masa monetară M3 la sfîrșitul lunii februarie 2020 a constituit circa 90,9 mild. lei și s-a majorat cu 10% comparativ cu sfîrșitul lunii februarie a anului 2019. Evoluția masei monetare M3 a fost determinată preponderent de majorarea banilor în circulație cu 9,8%, volumului depozitelor la vedere – cu 16,5% și depozitelor în valută străină – cu 8,1%. Volumul creditelor noi acordate în luna februarie 2020 a înregistrat o micșorare cu circa 0,3% față de perioada respectivă a anului 2019.

În prima lună a anului 2020 veniturile bugetare au înregistrat o creștere de 11,6%. La bugetul public național au fost acumulate venituri în sumă de circa 4,7 mild. lei (cu 11,6% mai mult față de ianuarie 2019) și cheltuieli – circa 4,8 mild. lei (mai mult cu 14,9%). Cea mai mare parte din cheltuieli sunt direcționate spre protecția socială, dar cea mai mică – spre protecția mediului. Bugetul public național s-a soldat cu un deficit de -37,8 mil.lei, spre deosebire de ianuarie 2018, când bugetul s-a încheiat cu un excedent de 89,3 mil. lei.

Valoarea totală a datoriei de stat administrată de Guvern la 29 februarie 2020 a constituit circa 53,1 mild. lei, în creștere cu 2,1% față de data similară a anului 2019. Datoria de stat internă a atins un nivel de 23,8 mild. lei și a înregistrat o majorare de 1,5%. Datoria de stat externă a însumat circa 1,65 mild. dolari (29,3 mild. lei), fiind în diminuare cu 1% (în creștere cu 2,6% - exprimată în lei). Nivelul de îndatorare a țării se încadrează în parametrii de risc stipulați în Programul Managementul datoriei de stat pe termen mediu (2020-2022).

Gradul de dependență a economiei naționale de exterior rămâne înalt. Conform datelor preliminare ale Balanței de plăți pentru anul 2019, deficitul contului curent a constituit 9,7% în raport cu PIB, transferurile persoanelor fizice (compensarea pentru muncă și transferurile personale) – 16%, acumularea netă de pasive la investițiile străine directe – 5%, balanța negativă a bunurilor și serviciilor – 24,8%.

Importurile au crescut, iar exporturile s-au diminuat. În ianuarie 2020 exporturile au însumat 219,4 mil. dolari SUA și s-au diminuat cu 6,3% față de luna respectivă a anului 2019. Importurile s-au majorat cu 2,0%, constituind 379,9 mil. dolari. Astfel, s-a acumulat un sold negativ al balanței comerciale în valoare de 160,5 mil. dolari, cu 16,1% mai mare față de cel înregistrat în luna ianuarie 2019. Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi a constituit 57,8%, fiind inferior cu 5,1 p.p. celui înregistrat în ianuarie 2019.

Volumul remiterilor de bani efectuate de către persoanele fizice din străinătate s-a majorat. În ianuarie-februarie 2020 volumul total al transferurilor bănești din străinătate efectuate prin băncile din Republica Moldova de către persoanele fizice au înregistrat o creștere cu 3,9% comparativ cu perioada similară a anului 2019 și au însumat 181,2 mil. dolari SUA. Evoluția respectivă a fost determinată, în general, de cererea din partea Germaniei, Marea Britaniei, Franței.

Sectorul industrial a înregistrat o creștere de 7,5% în ianuarie 2020. Această creștere a fost determinată de majorarea industriei prelucrătoare (+11,9%) și industriei extractive (de 2 ori). Producția și furnizarea de energie a fost în diminuare (-4,6%). Principalii factori care au determinat creșterea sectorului industrial au fost creșterea cererii interne, precum și regimul termic ridicat ce a diminuat intensitatea producerii de energie, însă a favorizat activitatea industriei extractive și a altor ramuri conexe.

După trei ani de creștere consecutivă, în anul 2019 sectorul agricol a înregistrat un rezultat negativ (-1,9%). Această evoluție a fost determinată, în special, de scăderea producției animaliere (-6%), fiind în diminuare atât producția (creșterea) vitelor și păsărilor, producția de lapte, cât și producția de ouă. Volumul producției vegetale a fost aproape la nivelul anului 2018 (-0,3%). A fost în creștere producția de floarea soarelui, legume de câmp, cartofi, iar în descreștere - grâul, sfecla de zahăr, strugurii, fructele, pomușoarele.

Activitatea investițională a fost în creștere. În 2019 volumul investițiilor a crescut în termeni reali cu 9,4% față de anul precedent, însumând circa 27,8 mild. lei. Intensificarea activității investiționale s-a datorat majorării investițiilor private, investițiilor din contul creditelor externe, precum și celor provenite din surse străine. Au fost efectuate investiții majore în sectorul construcțiilor, fapt ce a asigurat mai mult de jumătate (63%) din creșterea investițiilor totale.

Volumul mărfurilor transportate a crescut în ianuarie 2020. În această perioadă au fost transportate circa 1 mil. tone de mărfuri, cu 23,4% mai mult. În creștere a fost volumul mărfurilor transportate pe cale rutieră (+47,1%), navală (de 2,2 ori) și aeriană (+0,3%). A scăzut volumul mărfurilor transportate pe cale feroviară (-9,1%).

Comerțul interior de bunuri și servicii s-a majorat în ianuarie 2020. Volumul cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul a crescut cu 19,3% față de ianuarie 2019, iar volumul cifrei de afaceri în servicii de piață prestate populației - cu 5,3%. Aceste evoluții demonstrează o intensificare a consumului din partea populației și agenților economici.

Câștigul salarial mediu lunar brut al unui salariat din economia națională în anul 2019 a constituit 7356,1 lei și s-a majorat în termeni nominali cu 14,1% față de anul 2018. În termeni reali salariul s-a majorat cu 8,8%. Exprimat în valută străină acesta a constituit circa 374 Euro sau 418 dolari SUA. În sfera bugetară câștigul salarial mediu lunar a constituit 6636,2 lei, fiind în creștere cu 16,9%, iar în sectorul real - 7627,1 lei și s-a majorat cu 13%, respectiv (în termeni nominali). Majorarea salariilor stimulează creșterea cererii interne și, ca rezultat, impulsionează pe termen scurt creșterea economică, dar, în același timp, creează presiuni inflaționiste.

Mărimea medie a **pensiei lunare** la 01.01.2020 a constituit 1901,14 lei și s-a majorat cu 11,2% față de aceeași dată a anului 2019 în termeni nominali.

În anul 2019 **veniturile disponibile** ale populației au constituit în medie pe o persoană pe lună 2880,6 lei, iar **cheltuielile** medii lunare de consum - 2786,5 lei.

Mărimea minimului de existență pentru anul 2019 a constituit în medie pe lună pentru o persoană 2031,2 lei.

Rata **șomajului** (ponderea șomerilor BIM în forța de muncă) la nivel de țară în anul 2019 a fost la nivel de 5,1%. La oficiile forței de muncă în primele 2 luni 2020 au fost înregistrați circa 6,5 mii **șomeri**, fiind cu 3,7% mai mult față de numărul acestora înregistrați în ianuarie-februarie 2019.

1. Cadrul macroeconomic

1.1. Produsul intern brut

În anul 2019 Produsul intern brut a însumat 210,1 mild. Lei, cu o creștere reală de 3,6% față de anul precedent.

Pe **categoriile de resurse**, creșterea PIB a fost determinată, în principal, de contribuția pozitivă a următoarelor sectoare:

Construcții – a asigurat 35% din creștere

↑ Comerț interior – 34%

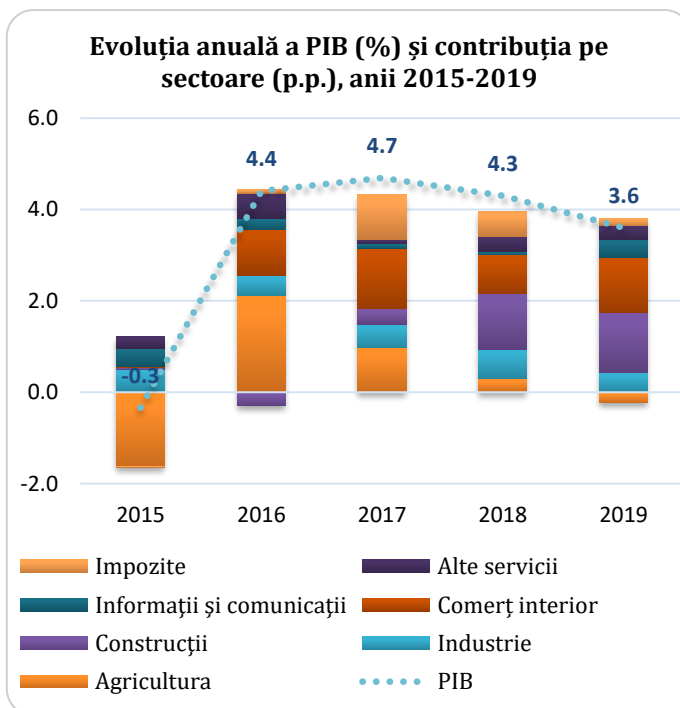
Informații și comunicații – 12%

Industrie – 11%

Totodată, în anul 2019 creșterea economică a fost mai modestă decât în anii precedenți, fiind influențată negativ de următoarele sectoare:

↓ Agricultură – a sustras 6% din creștere

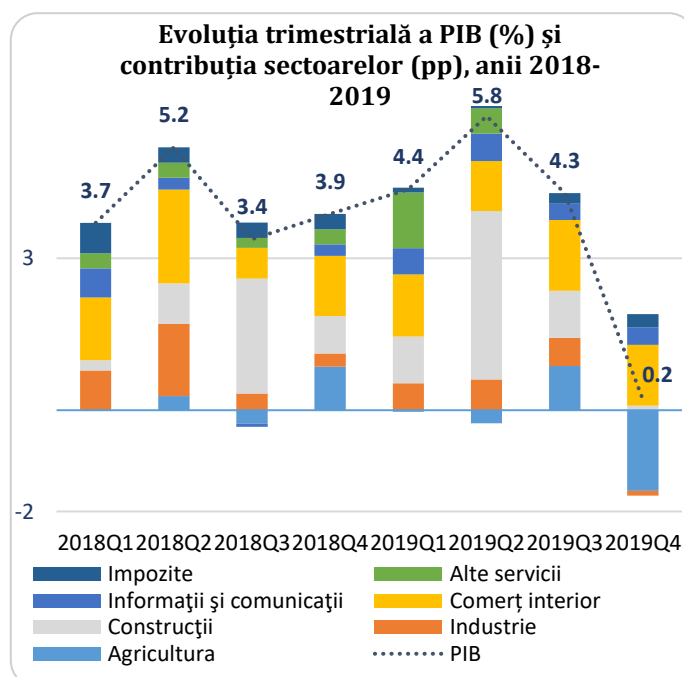
Administrație publică și apărare, asigurări sociale obligatorii, învățământ etc. – 3%

În trimestrul IV creșterea economică s-a temperat esențial, înregistrând un rezultat foarte modest (0,2%)

Principalii factori care au temperat creșterea economică în trimestrul IV sunt:

- Contribuția negativă din partea sectorului **agricol** (-1,6 p.p.):
 - s-au înregistrat diminuări atât ale producției vegetale, cât și animaliere
- Contribuția negativă din partea sectorului **industrial** (-0,1 p.p.):
 - din cauza regimului termic ridicat, a descrescut producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat
- Temperarea accentuată a activității în sectorul **construcțiilor!**
 - preponderent ca rezultat al descreșterii volumului de lucrări de construcții în clădiri nerezidențiale

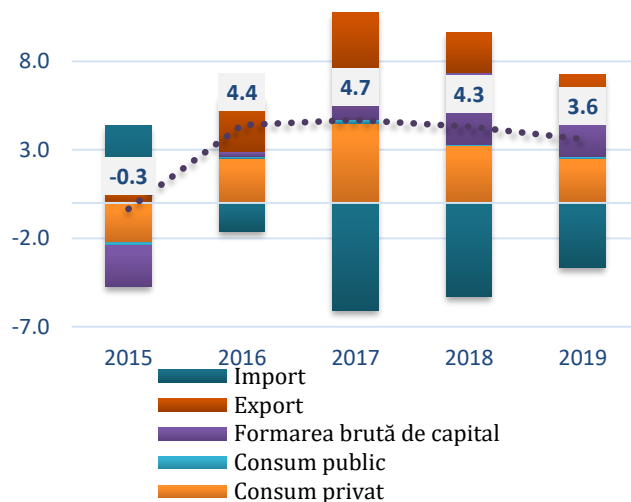
Pe **categoriile de utilizări**, creșterea economică a fost asigurată de intensificarea consumului privat și a investițiilor:

Consum privat – cu o pondere de 83% și un avans de 3%, a asigurat 70% din creșterea PIB

Formarea brută de capital fix (investițiile) – având ponderea de 26% și înregistrând o creștere de 13%, a contribuit la creșterea PIB în proporție de 88%

Exportul net a avut un impact negativ și a sustras 43% din creșterea PIB, fapt confirmat prin o contribuție negativă mai mare a importului (-3,7 p.p.) față de export, având o contribuție pozitivă dar modestă (2,2 p.p.)

Evoluția anuală a PIB (%) și contribuția pe componente (p.p.), anii 2015-2019

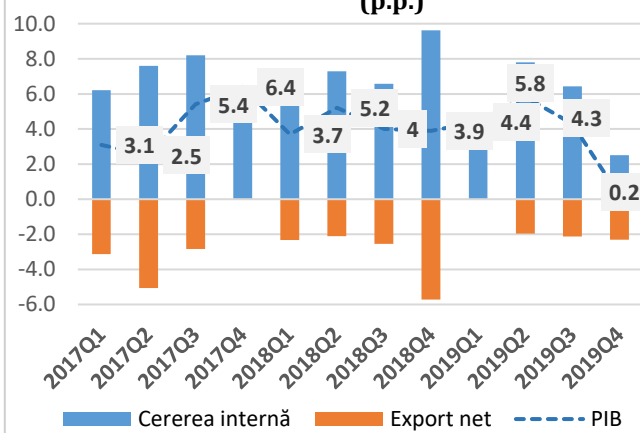
Sursă: Biroul Național de Statistică

În trimestrul IV al anului 2019 cererea internă s-a restrâns destul de mult comparativ cu trimestrele precedente, fapt ce a redus simțitor ritmul de creștere a PIB (până la 0,2%).

Consumul privat a crescut cu 2,5%, comparativ cu 5,6% din trimestrul precedent. Cu o pondere însemnată în PIB, evoluția acestuia are un impact evident asupra creșterii economice.

Din volumul total al consumului, 74% revin bunurilor și 25% - serviciilor. Creșterea de 3,2% a consumului de bunuri a asigurat aproape în totalitate creșterea consumului privat.

Contribuția la creșterea trimestrială a PIB (p.p.)

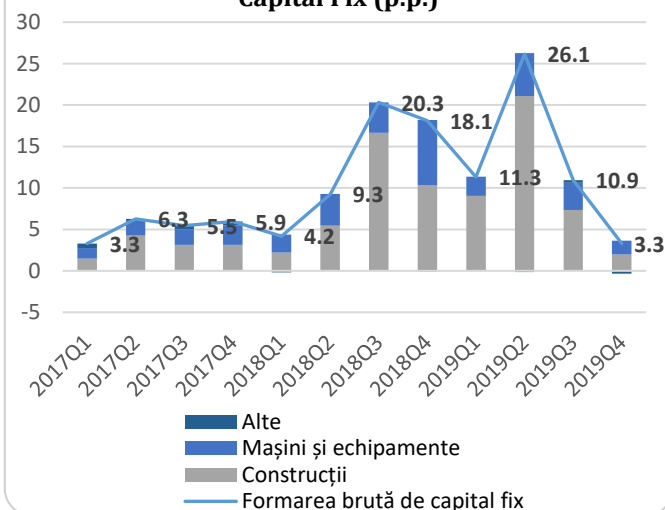

Sursă: Biroul Național de Statistică

Formarea brută de capital fix și-a temperat puternic ritmul de creștere: de la 16,1% în 9 luni până la 3,3% în trimestrul IV. Creștere majoră a fost înregistrată în trimestrul II (26%). Cel mai mare impact negativ a fost cauzat de încetinirea investițiilor în construcții.

Totodată, se mențin în creștere investițiile în mașini și echipamente, fapt ce confirmă tendința sectorului privat de modernizare a utilajelor de producție.

Contribuția la creșterea Formării Brute de Capital Fix (p.p.)

Sursă: Biroul Național de Statistică

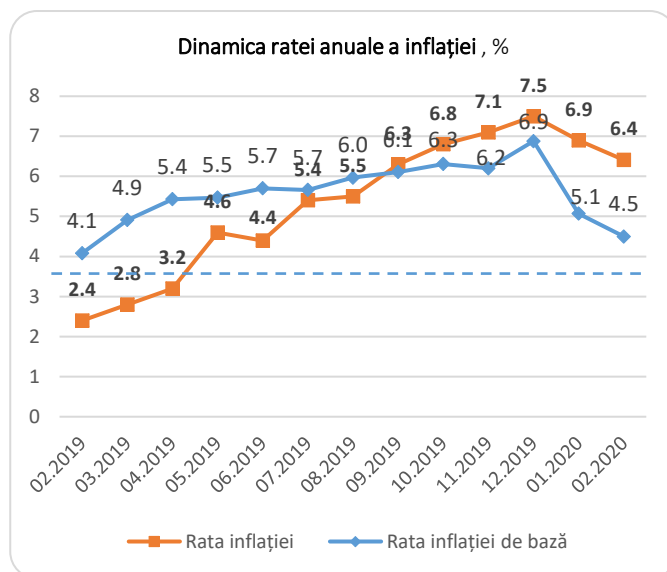
1.2. Inflația

Rata inflației anuală (februarie 2020 față de februarie 2019) s-a încadrat în limita intervalului de variație al țintei inflației stabilite de BNM (5% +/- 1,5%), constituind **6,4%**.

Rata inflației de la începutul anului (februarie 2020 față de decembrie 2019) a constituit **0,6%**, comparativ cu rata de 1,7% înregistrată în aceeași perioadă a anului 2019.

Rata inflației de bază a fost 4,5%, cu 0,4 p.p. mai mare decât nivelul ratei inflației de bază în luna respectivă a anului 2019.

Rata inflației de bază față de decembrie 2019 a înregistrat o valoare negativă de -0,3%, comparativ cu 2% înregistrate în perioada respectivă a anului 2019.

Sursă: Biroul Național de Statistică

Factorii de influență asupra ratei inflației

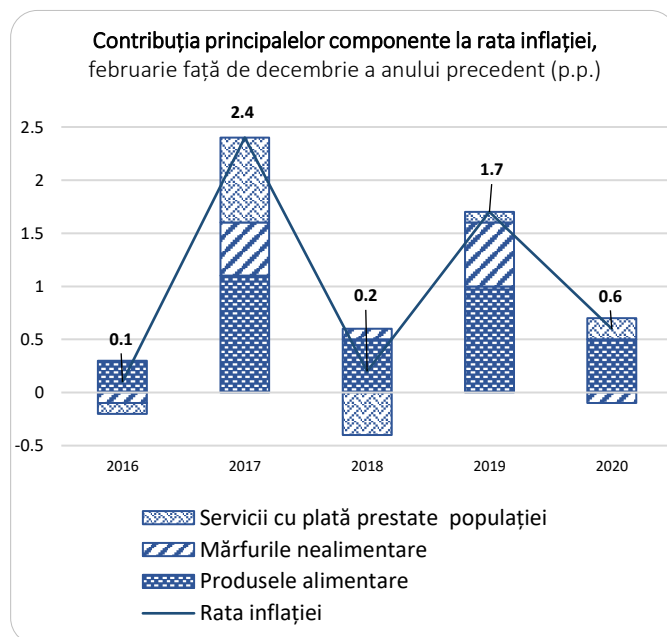
- ↑ diminuarea ofertei de fructe și legume (în special varză și tomate) ca impact al diminuării producției în anul 2019
- ↑ majorarea tarifelor la călătoriile în transportul interurban
- ↑ majorarea prețurilor internaționale la produsele alimentare
- ↓ micșorarea prețurilor internaționale la produsele energetice
- ↓ aprecierea monedei naționale în semestrul II 2019, care micșorează prețurile produselor și mărfurilor importate.

Cea mai mare contribuție la creșterea ratei inflației au avut produsele alimentare

Produsele alimentare - **85,2%** din creșterea IPC general, (inclusiv 55,4% revin legumelor, 41,1% - fructelor);

Mărfurile nealimentare - **-14,1%** (inclusiv -11,6% revin țigărilor);

Tarifele la servicii - **28,9%** (inclusiv 28,2% revin tarifelor pentru transportul de pasageri).

Sursă: Biroul Național de Statistică

1.3. Cursul de schimb și piața valutară

De la începutul anului 2020 moneda națională a marcat o depreciere de 3,3% față de dolarul SUA în termeni nominali (de la 17,21 lei pentru 1 dolar american la 01.01.2020 pînă la 17,77 lei la 29.02.2020). Față de Euro leul moldovenesc s-a depreciat cu 1%.

Factorii de influență asupra cursului de schimb

- ↑ majorarea intrărilor de valută din contul remiterilor de peste hotare
- ↔ aprecierea dolarului SUA pe piețele valutare internaționale și politica monetară a BNM (influențează cursul leului față de euro și alte valute)
- ↓ cererea de valută mai mare decît oferta pe piața valutară internă
- ↓ temperarea creșterii exporturilor

În ianuarie-februarie 2020 cererea netă de valută din partea agenților economici a fost acoperită prin oferta netă de valută de la persoanele fizice în proporție de **96,4%**.

- ↑ **Oferta netă** de la persoane fizice s-a majorat cu 41,6%.
- ↓ **Cererea netă** de valută din partea persoanelor juridice s-a micșorat cu 19,6%.

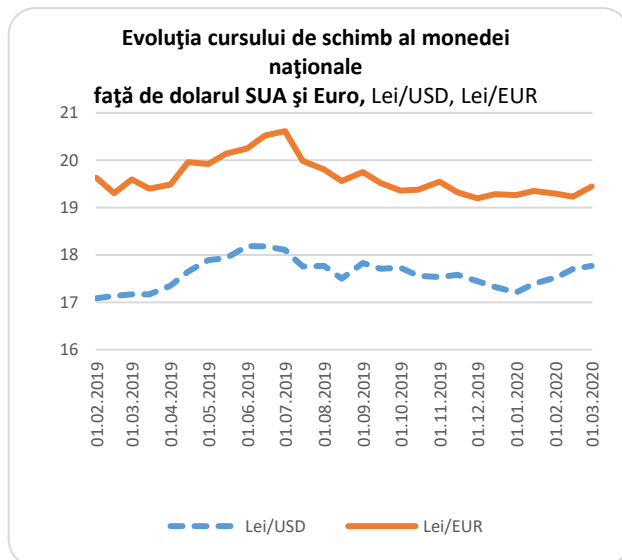
Gradul de acoperire a cererii nete de valută din partea agenților economici prin oferta netă de valută de la persoanele fizice a constituit circa **96,4%**.

În aceste condiții, în luna ianuarie BNM nu a efectuat operațiuni pe piața valutară interbancară.

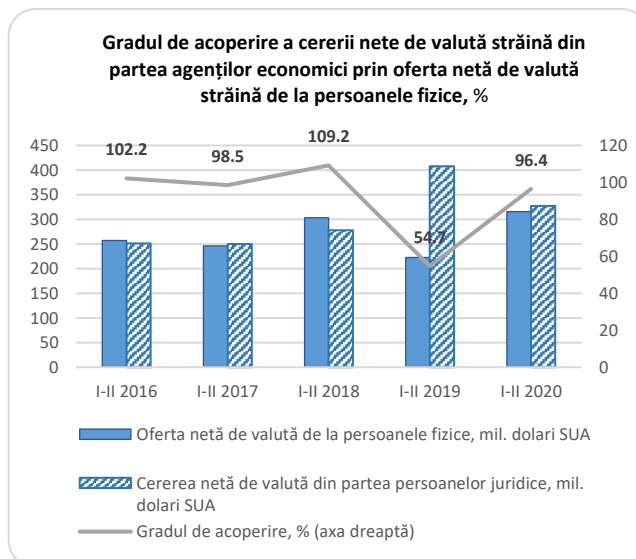
Stocul activelor valutare de rezervă ale BNM la 28.02.2020 a atins 3025,4 mil. dolari, micșorîndu-se cu 1% comparativ cu nivelul înregistrat la sfîrșitul anului 2019 și majorîndu-se cu 8,3% - față de situația la 28.02.2019.

Factorii principali de modificare a stocului activelor valutare de rezervă:

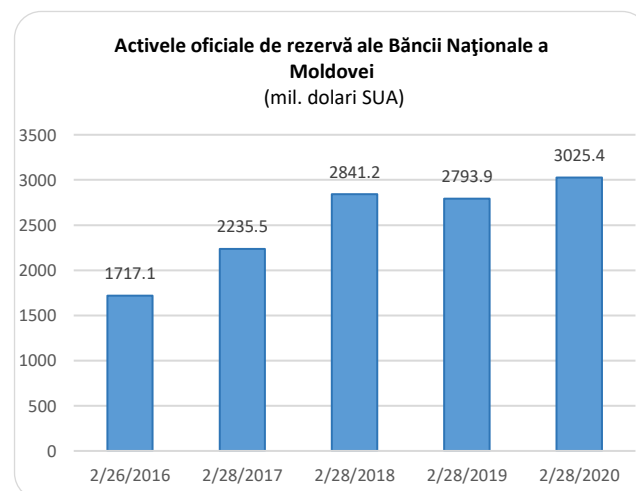
- ↓ plățile aferente serviciului datoriei publice externe a Republicii Moldova
- ↓ deprecierea cursurilor de schimb ale valutei componente ale rezervelor valutare în raport cu dolarul SUA
- ↑ intrările nete aferente rezervelor obligatorii în valută ale băncilor licențiate

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Sursă: Banca Națională a Moldovei

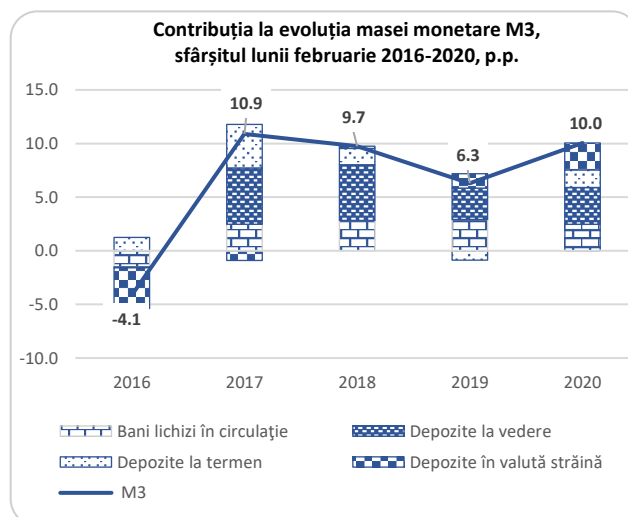
Masa monetară M3 la sfârșitul lunii februarie 2020 a constituit 90,9 mild. lei și s-a majorat cu 10% comparativ cu situația similară din anul 2019.

Contribuțiile la creșterea agregatului monetar M3:

- Bani lichizi în circulație – +2,5 p.p.
- Depozite la vedere – +3,4 p.p.
- Depozite la termen – +1,6 p.p.
- Depozite în valută străină – +2,5 p.p.

Modificarea față de 28.02.2019:

- Bani în circulație - + 9,8%
- Depozite la vedere - + 16,5%
- Depozite la termen - +7,1%.
- Depozite în valută străină - +8,1%

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Soldul depozitelor la sfârșitul lunii februarie 2020 s-a majorat cu 10,1%, atingând un volum de 68,2 mild. lei.

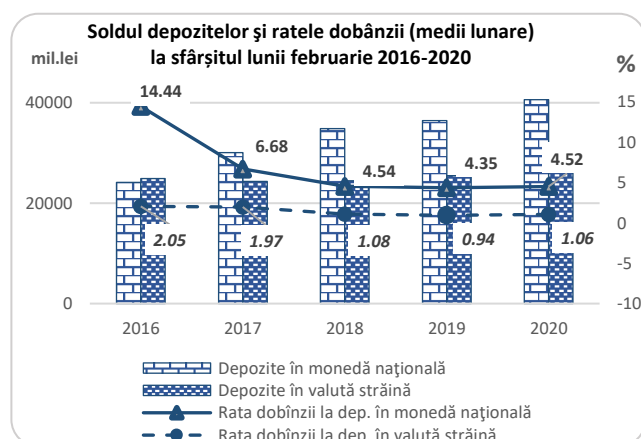
Soldul depozitelor în moneda națională:

(59,6% din volumul total)

- ↑ Creștere cu 11,5% față de februarie 2019

Soldul depozitelor în valută străină:

- ↑ Creștere cu 8,1% față de februarie 2019

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Creditarea economiei se învionează.

Înviorarea creditării a fost determinată de:

- nivelul redus al ratelor dobânzii la credite;
- lansarea programului "Prima casă".

Cu toate acestea, încă persistă reticența din partea băncilor în a oferi credite, dată fiind norma rezervelor obligatorii înaltă și profitabilitatea acestora.

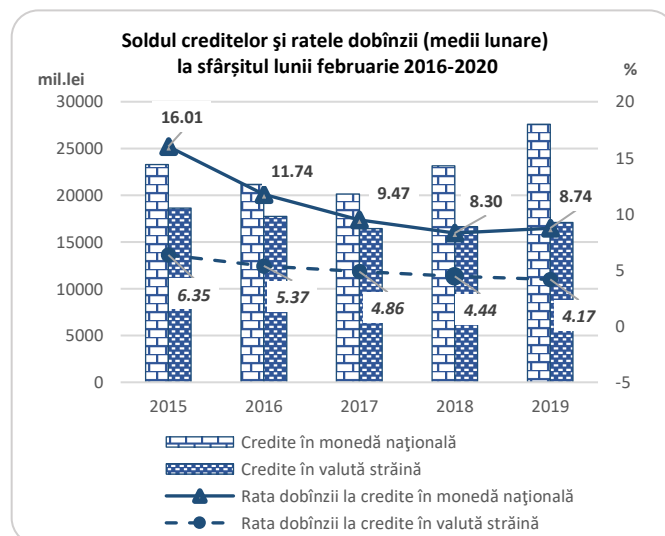
Soldul creditelor în economie a marcat o creștere cu 12,3% față de nivelul înregistrat la sfârșitul lunii februarie 2019, constituind 44,7 mild. lei.

Soldul creditelor în moneda națională:

- ↑ Creșterea cu 19,2% față de februarie 2019

Soldul creditelor în valută străină:

- ↑ Creșterea cu 2,7% față de februarie 2019

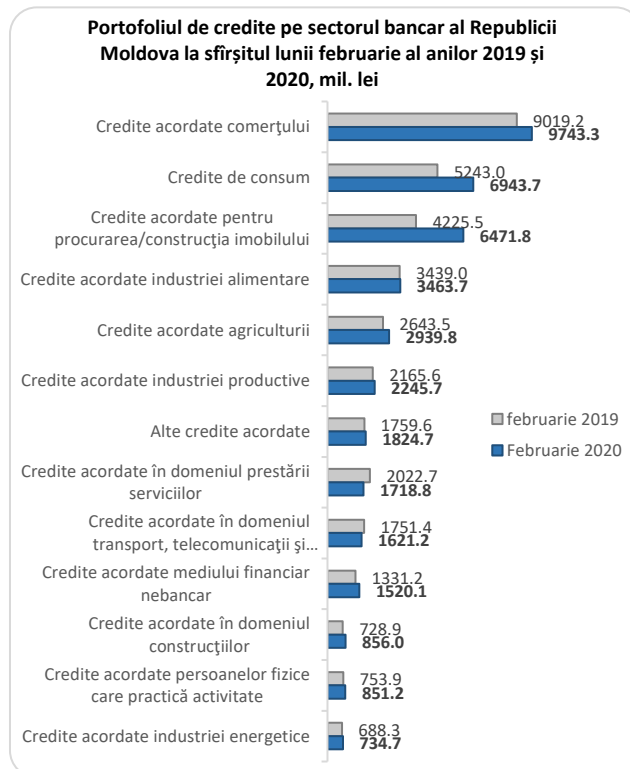

Sursă: Banca Națională a Moldovei

În portofoliul de credite acordate cea mai mare pondere – 23,8% - revine creditelor destinate comerțului, apoi 17% - consumului, 15,8% - pentru procurarea/construcția imobilului, 8,5% - industriei alimentare etc.

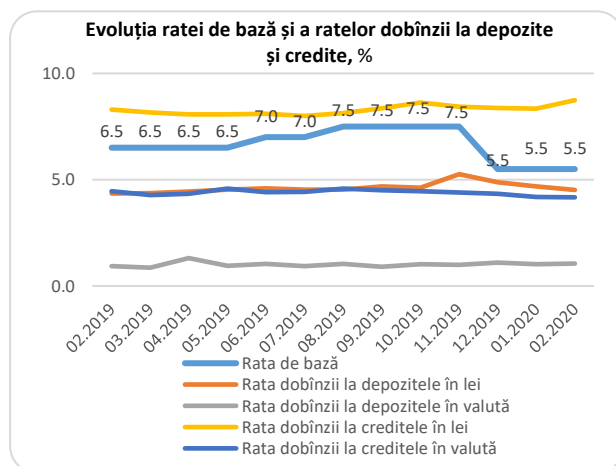
Cea mai intensă creștere a fost înregistrată la creditele acordate pentru procurarea/construcția imobilului, volumul cărora s-a majorat față de ianuarie 2018 de circa 1,5 ori (2,3 mild. lei), fapt care se explică inclusiv prin lansarea în luna mai 2018 a programului "Prima Casă".

Gradul de acoperire a creditelor prin depozite a fost la nivel de 152,6%. Aceasta indică faptul că există resurse pentru intensificarea creditării, iar băncile comerciale au lichiditatea necesară pentru finanțarea economiei.

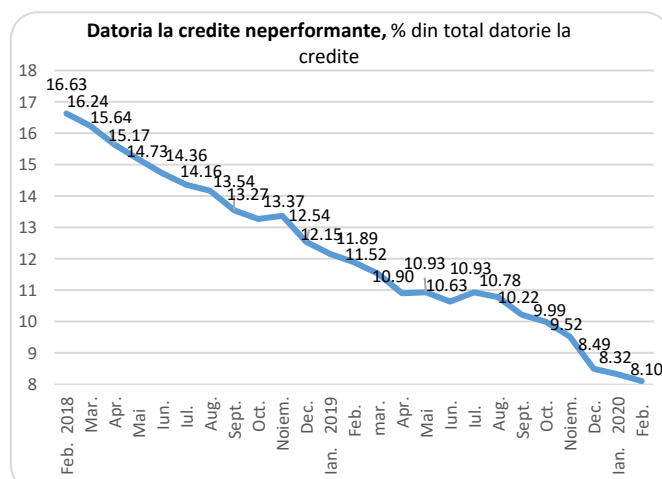
Sursă: Banca Națională a Moldovei

Începând cu 11.12.2019, conform deciziei de politică monetară, rata de bază a fost micșorată până la 5,5% ca răspuns la presiunile dezinflaționiste care se așteaptă în anul 2020. La fel, au fost luate în calcul anticipările cu privire la mediul extern și evoluțiile recente din economia națională.

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Soldul datoriei la **credite neperformante** ca pondere în soldul total al datoriei la credite după 2 ani de evoluție ascendentă, înregistrează o tendință de diminuare de la 18,5% în luna noiembrie 2017 (când a fost atins nivelul maxim) până la 8,1% în luna februarie 2020. Diminuarea ponderii creditelor neperformante se explică prin faptul că băncile au aplicat unele proceduri noi (separarea activelor „bune” de cele „rele” etc.), care au condus la reducerea stocului acestora.

Sursă: Banca Națională a Moldovei

2. Finanțe publice

2.1. Datoria de stat

Conform datelor din 29 februarie 2020, **datoria de stat administrată de Guvern este la nivel de 53,1 mild.lei:**

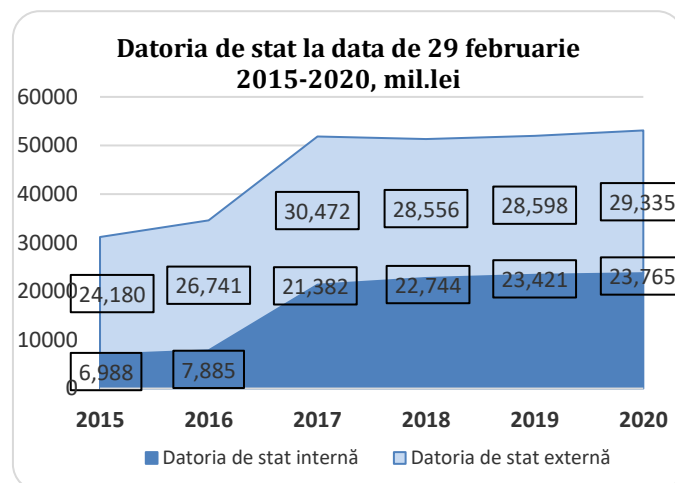
Datoria internă – 23,8 mild.lei (+1,5% f.a.p.)

Datoria externă – 29,3 mild.lei (+2,6% f.a.p.)

Structura datoriei de stat:

Datoria internă – 44,8%

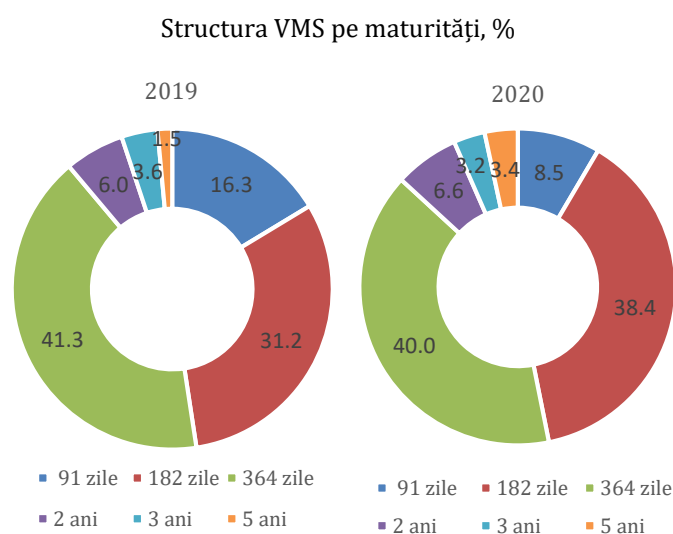
Datoria externă – 55,2%

Sursă: Ministerul Finanțelor

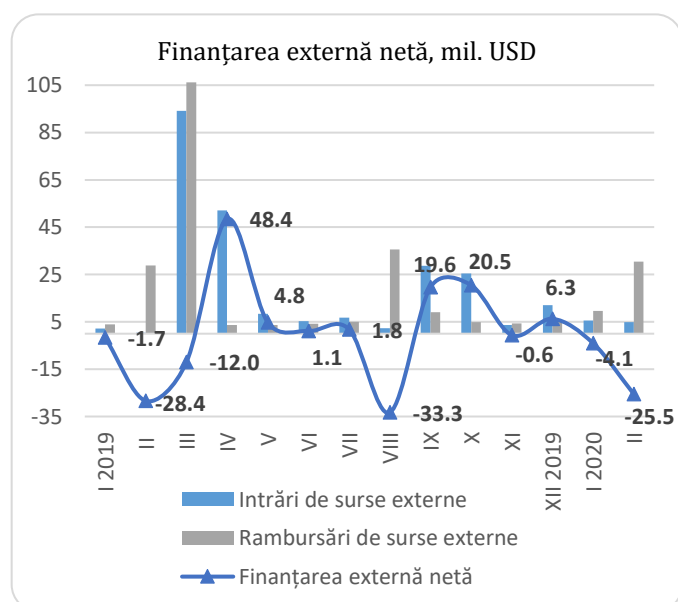
Datoria de stat internă s-a majorat față de situația de la sfârșitul lunii februarie 2019 din contul emisiunii mai mari a valorilor mobiliare de stat (VMS) pe piața primară.

Se atestă o diminuare a ponderii VMS emise pe termen de 91 zile – de la 16,3% la 8,5%, cu majorarea ponderii VMS emise pe 182 zile – de la 31,2% la 38,4%, a celor emise pe 5 ani – de la 1,5% la 3,4% etc.

Sursă: Ministerul Finanțelor

Datoria de stat externă administrată de Guvern a însumat 1650,7 mil. dolari, fiind în diminuare cu 1%). În luna februarie 2020 surse externe de finanțare au intrat în valoare de circa 4,9 mil. dolari și au fost rambursate – 30,4 mil. dolari. Respectiv, finanțarea externă netă a atins -25,5 mil. dolari.

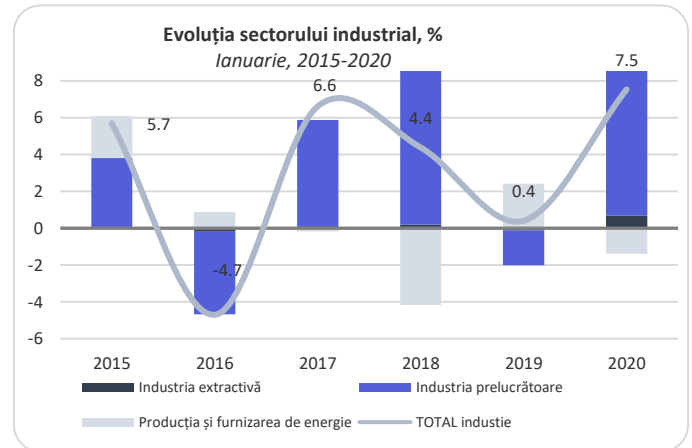
Sursă: Ministerul Finanțelor

3. Sectorul real

3.1. Industria

În luna ianuarie 2020, volumul total al producției industriale a crescut cu 7,5%, inclusiv:

- ↑ Industria prelucrătoare a crescut cu 11,9%.
- ↑ Industria extractivă a crescut de 2 ori.
- ↓ Producția și furnizarea de energie a scăzut cu 4,6%.

Sursă: Biroul Național de Statistică

Principalele ramuri care au avut un impact pozitiv semnificativ la creșterea industriei:

Fabricarea produselor din minerale nemetalice (de 2 ori mai mult), inclusiv fabricarea sticlei și produselor din sticlă, fabricarea articolelor din beton, ciment și ipsos, etc.

Fabricarea uleiurilor și a grăsimilor (+46,8%).

Fabricarea de mobila (+48,7).

Fabricarea băuturilor (+15,2%).

Fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțăminte (+64,2%)

Industria extractivă (de 2,1 ori mai mult).

Producția, prelucrarea și conservarea cărnii (+12,2%).

Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (+9,5%).

Fabricarea produselor de brutărie (+17,8%).

Fabricarea articolelor din material plastic (+10,9%).

Ramurile care au înregistrat o evoluție negativă și au stagnat creșterea industriei au fost:

Producția și furnizarea de energie (-4,6%).

Prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor (-19,7%).

Fabricarea de echipamente de masura, verificare, control și navigație; producția de ceasuri (-73,6%).

Fabricarea de fire și cabluri, dispozitive de conexiune (-12,1%).

Factorii de influență asupra sectorului industrial:

- ↑↓ Regimul termic ridicat a diminuat intensitatea producerii de energie, însă a favorizat activitatea în industria extractivă și în ale ramuri conexe.
- ↑ Cererea internă în creștere.
- ↑ Retehnologizarea proceselor de producție (de ex: industria de fabricare a sticlei).
- ↑ Evoluția stabilă a producției vegetale a susținut ramura industriei alimentare
- ↑ Tendința în creștere a cererii externe pentru unele produse ale industriei alimentare și industriei ușoare.
- ↑↓ Efectul statistic creat de baza joasă sau înaltă de comparație din ianuarie 2019, pentru majoritatea ramurilor care au ieșit în evidență în perioada analizată.

De menționat, că evoluțiile din luna ianuarie sunt fluctuante și incerte, fiind influențate de efectele sezoniere, instabilitățile în relațiile contractuale dintre agenții economici și alți factori.

3.3. Transportul

Volumul mărfurilor transportate a însumat în ianuarie 2020 circa 1 mil. tone, fiind în creștere cu 23,4%, inclusiv:

- ↑ Transportul rutier a crescut cu 47,1%.
- ↓ Transportul feroviar a scăzut cu 9,1%.
- ↑ Transportul aerian a crescut cu 0,3%
- ↑ Transportul naval a crescut de 2,2 ori.

Factorii de bază ce au influențat asupra volumului de mărfuri transportate:

- ↑ Activitate economică pozitivă în industrie.
- ↑ Creșterea volumului de mărfuri comercializate pe piața internă. Creșterea importurilor.
- ↓ Performanța scăzută a transportului feroviar.
- ↑ Regimul termic ridicat ce a favorizat transportul naval.

Numărul pasagerilor transportați a scăzut cu circa 4% în ianuarie 2020, de aceste servicii beneficiind în total circa 7,7 mil. pasageri, inclusiv:

- ↓ Transportul rutier a scăzut cu 3,8%.
- ↓ Transportul feroviar a scăzut cu 27,9%.
- ↓ Transportul aerian a scăzut cu 14%
- ↑ Transportul naval a crescut de 2,1 ori.

Factorii de bază ce au influențat asupra numărului de pasageri transportați:

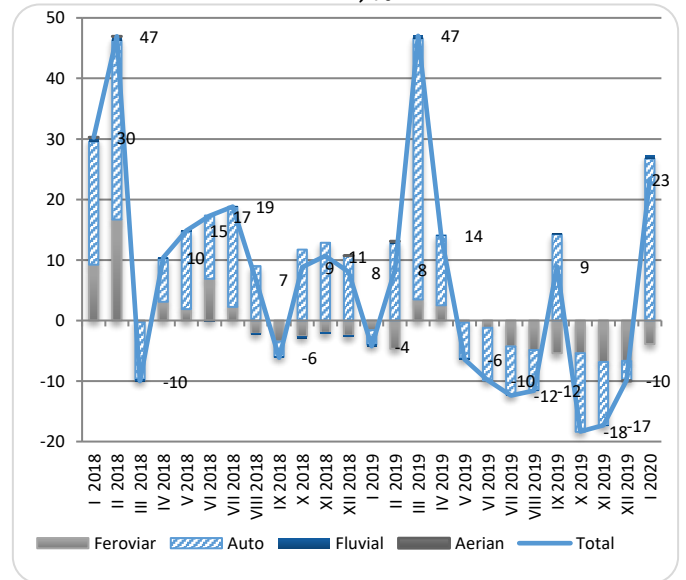
- ↓ Performanța scăzută a transportului feroviar.
- ↓ Performanța scăzută a serviciilor de transport public.
- ↓ Transportul ilicit de pasageri.
- ↑ Regimul termic ridicat a favorizat transportul naval.

3.4. Comerț intern

În ianuarie 2020, volumul mărfurilor și serviciilor comercializate populației a crescut, inclusiv:

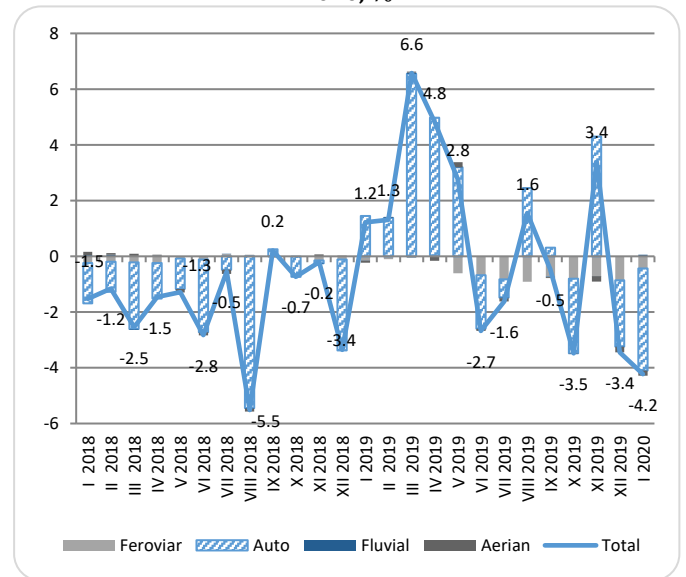
- ↑ **Comerțul de bunuri cu amănuntul** a crescut cu 19,3% (în prețuri comparabile), însumând circa 4,6 mild. lei.
- ↑ **Volumul serviciilor de piață prestate populației** au crescut cu 5,3% (în prețuri comparabile), însumând circa 1,5 mild. lei

Evoluția lunară a volumului mărfurilor transportate, 2018-2020, %

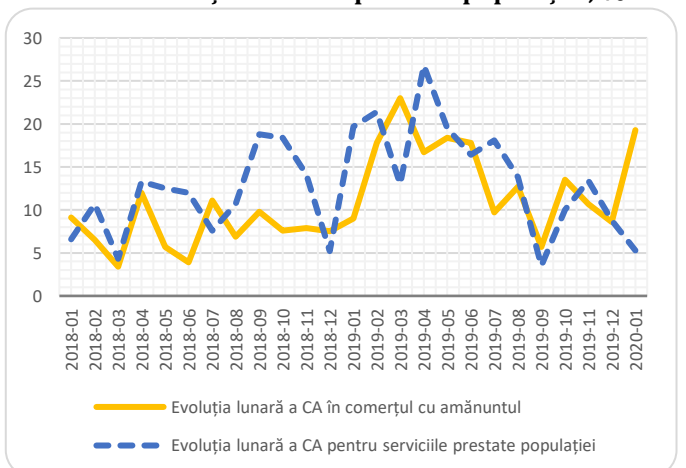
Sursă: Biroul Național de Statistică

Evoluția lunară a numărului de pasageri transportați, 2018-2020, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

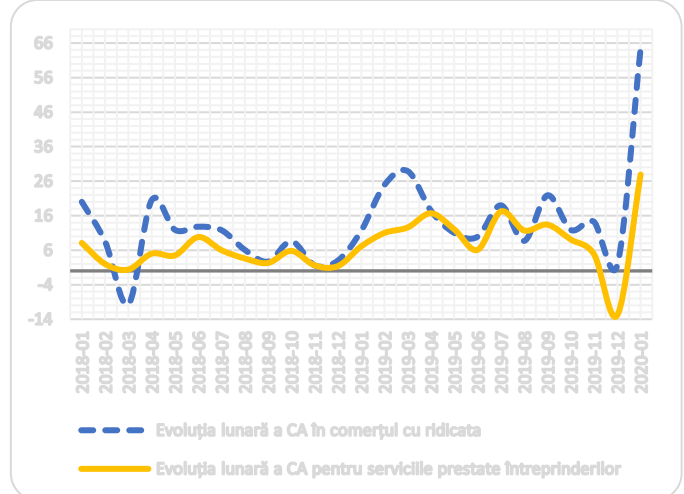
Evoluția lunară a cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul și serviciile prestate populației, %

Volumul schimburilor comerciale între producători și comercianți s-a majorat, inclusiv:

- ↑ **Comerțul cu ridicata** s-a majorat cu 64,4% (în prețuri curente), înregistrând o cifră de afaceri de circa 11 mild. lei.
- ↑ **Serviciile prestate întreprinderilor** s-au majorat cu circa 27,9% (în prețuri curente), înregistrând o cifră de afaceri de circa 4 mild. lei.

Evoluția lunară a cifrei de afaceri în comerțul cu ridicata și serviciile prestate întreprinderilor, %

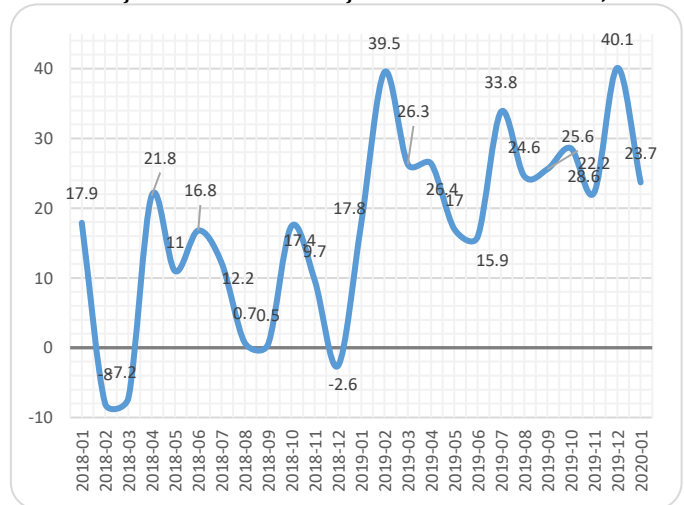

Cifra de afaceri în **comerț, întreținere și reparație a autovehiculelor și motocicletelor** a crescut cu 23,7% (în prețuri curente), înregistrând o valoare de 779,6 mil. lei.

Factorii de bază de influență asupra comerțului intern:

- ↑ Creșterea cererii de mărfuri din partea populației, datorată creșterii reale a veniturilor salariale, precum și a altor surse de venituri.
- ↑ Evoluția pozitivă a activității întreprinderilor.

Evoluția lunară a comerțului cu autovehicule, %

4. Sectorul extern

4.1. Balanța de plăți

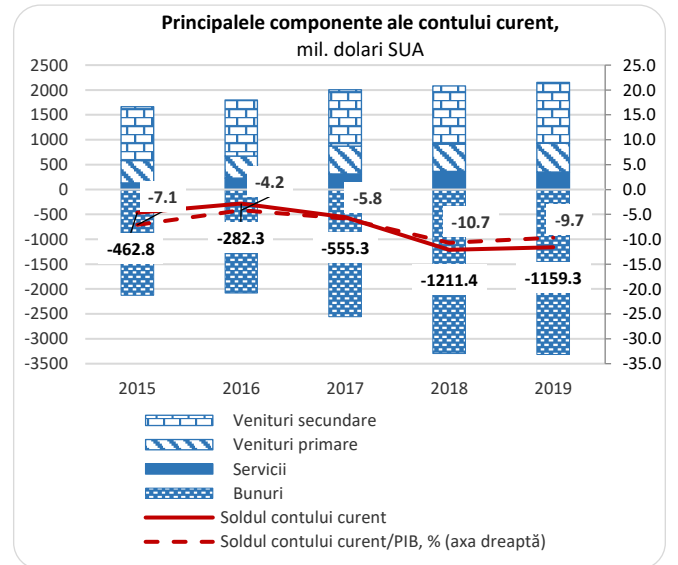
*Datele Balanței de plăți pentru anul 2019 reflectă un grad înalt al deschiderii economiei naționale și vulnerabilității față de mediul extern. Contul curent s-a ameliorat ușor față de anul 2018 datorită creșterii mai mare a exporturilor față de importuri, precum și majorării intrărilor de remiteri. Totodată deficitul acestuia rămâne la nivel înalt, atingând 9,7% în raport cu PIB, ceea ce crează presiuni asupra sustenabilității financiare a țării. **Necesarul de finanțare externă a țării raportat la PIB a depășit 10%.** Intrările investițiilor directe străine, deși au înregistrat o dinamică pozitivă, nu au fost suficiente pentru a acoperi necesarul de finanțare.*

Contul curent și contul de capital

Deficitul contului curent s-a diminuat neesențial, constituind 9,7% în raport cu PIB. Deficitul contului curent a înregistrat 1159,3 mil. dolari, micșorându-se cu 4,3% comparativ cu anul 2018.

Principalele componente ale conului curent

- Soldul comercial cu bunuri: -3312,8 mil. dolari (+0,6%)
- Soldul comercial cu servicii: 352,8 mil. dolari (-2,4%)
- Soldul veniturilor primare: 576,3 mil. dolari (+5,1%)
- Soldul veniturilor secundare: 1224,3 mil. dolari (+4,4%)

Sursă: Banca Națională a Moldovei

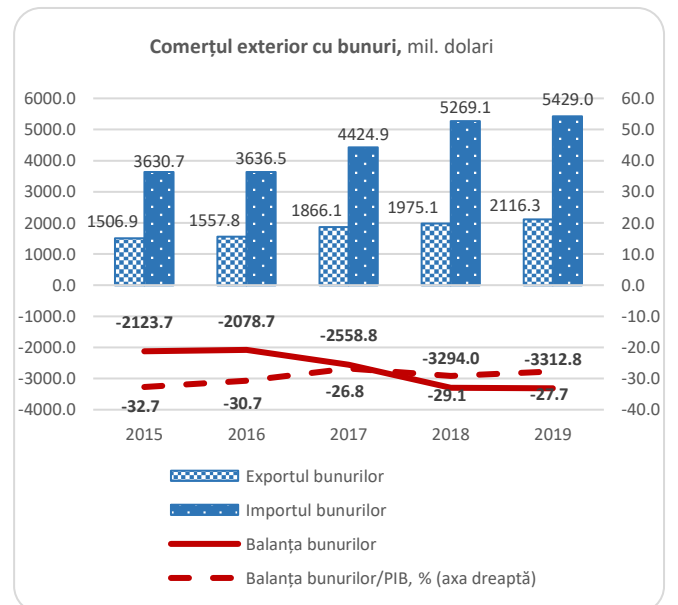
Deși exporturile au crescut cu un ritm mai mare decât importurile, balanța negativă a comerțului exterior cu bunuri s-a majorat cu 0,6%.

Exporturile de bunuri au constituit 2116,3 mil. dolari (+7,1%), determinate în general, de:

- ↑ extinderea activității Zonelor Economice Libere;
- ↓ condițiile climaterice nefavorabile care au condiționat reducerea roadei a floarei soarelui și altor culturi agricole destinate exportului;
- ↓ temperarea cererii externe;
- ↓ micșorarea prețurilor internaționale la bunurile exportate.

Importurile de bunuri au constituit 5429 mil. dolari (+ 3%), determinate de:

- ↑ cererea internă pentru bunurile importate;
- ↓ micșorarea prețurilor internaționale la bunurile importate.

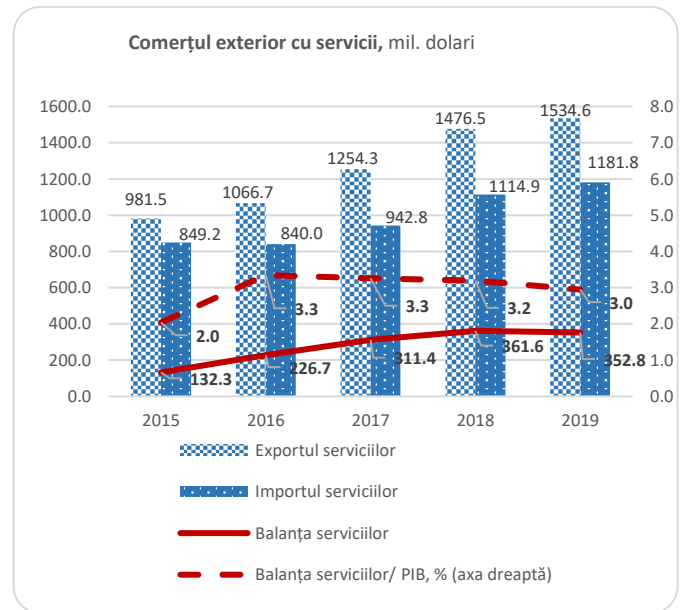

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Soldul pozitiv al balanței serviciilor în ultimii 10 ani are o tendință de majorare, dar valoarea acestuia rămâne mult mai mică comparativ cu soldul balanței comerciale cu bunuri.

Exportul serviciilor s-a majorat cu 3,9%, în general, datorită creșterii înregistrate la servicii de informatică (+32,1%), de afaceri (+19,6%), prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților (cu 6,8%).

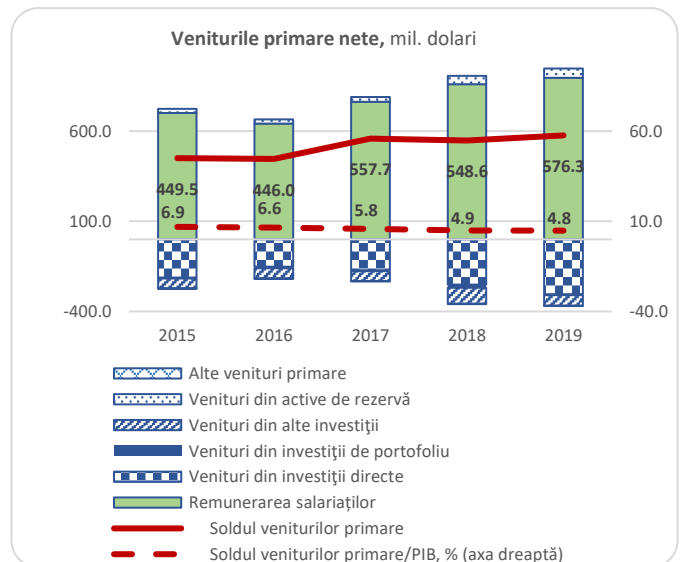
Importul serviciilor s-a majorat cu 6%, creșterea fiind determinată de servicii de turism (+ 9,6%) și transport (+4%).

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Soldul pozitiv al balanței **veniturilor primare** s-a majorat cu 5,1% comparativ cu anul 2018 datorită creșterii intrărilor veniturilor aferente remunerării salariaților (+3,6%).

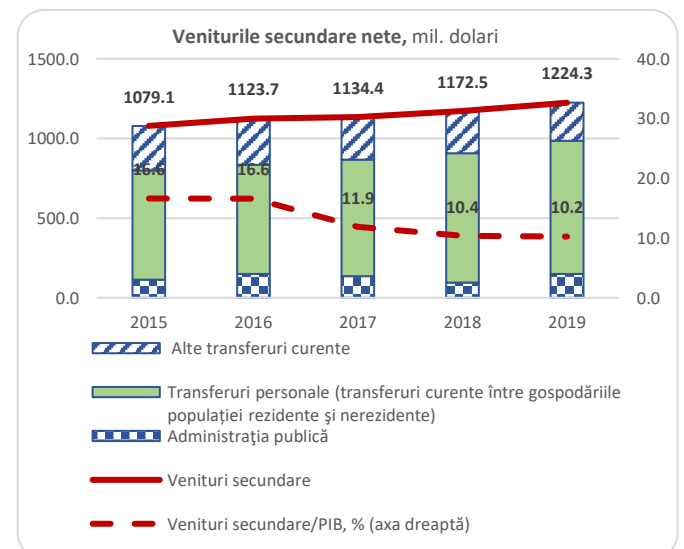
Concomitent, au crescut substantial plățile sub formă de dividende achitate investitorilor străini direcți (+29,4%).

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Veniturile secundare nete au înregistrat un excedent în valoare de 1224,3 mil. dolari, (+4,4%).

Această situație s-a datorat creșterii volumului asistenței tehnice și granturilor primite de toate sectoarele în cadrul cooperării internaționale în valoare de 188,7 mil. dolari (+22,7%) și transferurilor personale primite din exterior în mărime de 933,9 mil. dolari (+4,2%).

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Contul de capital a înregistrat ieșiri de capital, rezultând un sold negativ de 52,1 mil. dolari (+45%). Valoarea granturilor aferente proiectelor investiționale primite din exterior de administrația publică a constituit 20,1 mil. dolari (-1,4%), în timp ce ieșirile nete înregistrate la sectorul privat au însumat 73 mil. dolari (+7,5%).

În anul 2019 **soldul contului curent și de capital** a înregistrat un **necesar de finanțare de 1211,4 mil. dolari**, ceea ce constituie 10,1% în raport cu PIB.

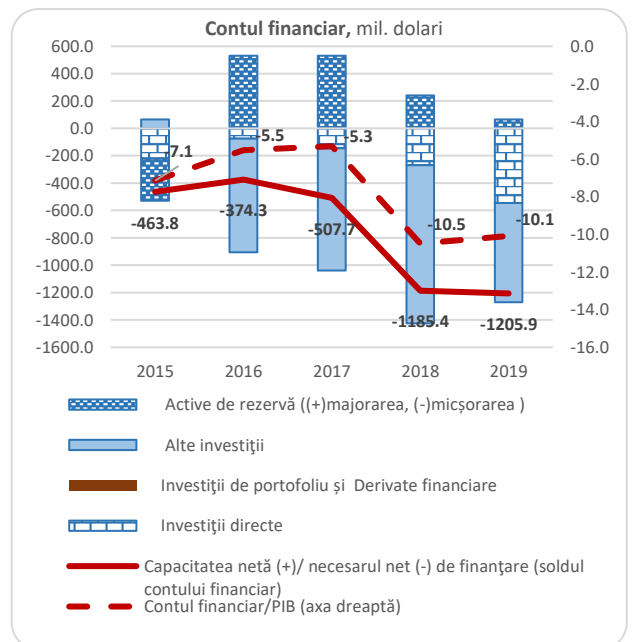
Contul financiar

Contul financiar a înregistrat intrări nete de capital, necesare pentru acoperirea deficitului contului curent, în mărime de 1205,9 mil.dolari. Acumularea netă a pasivelor a însumat 694,4 mil. dolari, în timp ce activele financiare nete s-au micșorat cu 511,5 mil. dolari. Această situație a fost determinată, în mare măsură, de creșterea intrărilor investițiilor străine directe (ISD) în de 593 mil. dolari – o sursă durabilă de finanțare a deficitului contului curent.

Totodată, majorarea considerabilă a acestora a fost parțial contrabalansată de scăderea netă a activelor sub formă de numerar și depozite cu 537,6 mil. dolari.

Principalele componente ale contului financiar

- Investiții străine directe: -546,1 mil. dolari (+2,5%)
- Investiții de portofoliu: 4,7 mil. dolari (+29,2%)
- Derivate financiare: -0,8 mil. dolari (-1,7 ori)
- Alte investiții: -724,3 mil. dolari (-37,3%)
- Active de rezervă: 60,5 mil. dolari (-74,3%)

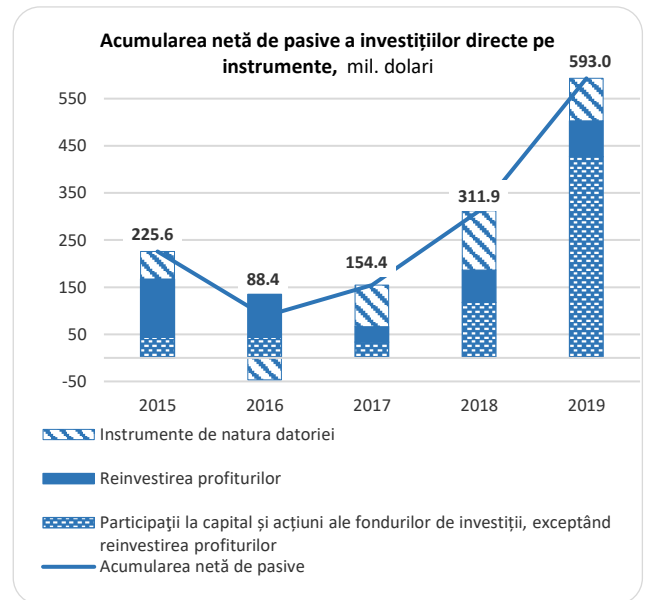
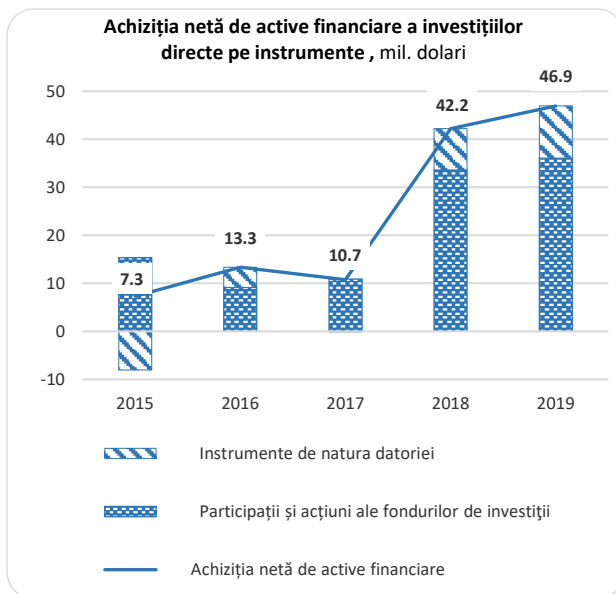

Notă: (+) ieșiri nete de capital, (-) intrări nete de capital

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Investițiile străine directe au înregistrat cele mai mari intrări de capital din ultimii 10 ani, fiind direcționate preponderent în industria prelucrătoare, comerț, informații și comunicații.

Investițiile directe au înregistrat intrări nete în valoare de 546,1 mil. dolari (de 2 ori mai mult față de 2019), ca urmare a creșterii nete de pasive cu 593 mil. dolari, în timp ce activele nete s-au majorat cu 46,9 mil. dolari.

Activele oficiale de rezervă s-au majorat pe parcursul anului 2019 cu 60,5 mil. dolari, astfel contribuind pozitiv la modificarea totală a activelor țării.

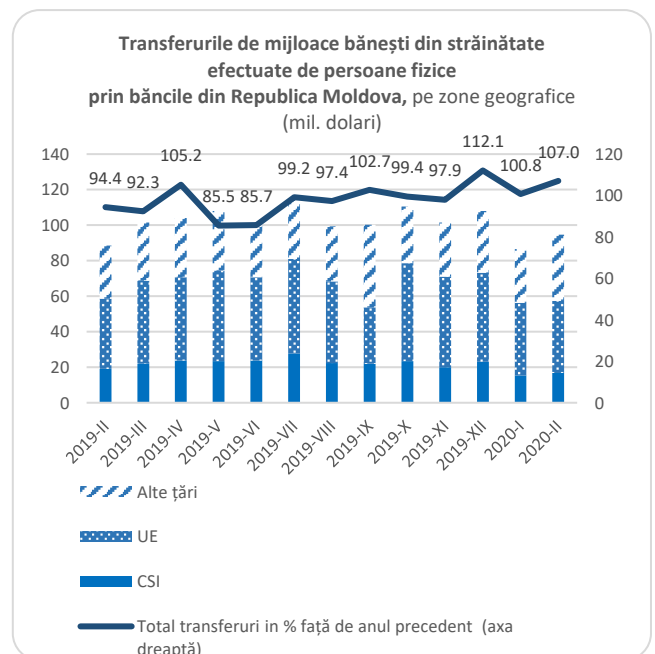
4.2. Transferurile de mijloace bănești din străinătate efectuate de persoanele fizice ale Republicii Moldova

Temperarea activității economiei globale, care se datorează în mare parte accentuării tensiunilor geopolitice și comerciale și înăsprirea condițiilor financiare în țările dezvoltate, se resimte și asupra evoluției remiterilor.

În luna ianuarie-februarie 2020 volumul total al transferurilor bănești din străinătate efectuate prin băncile din Republica Moldova de către persoanele fizice a înregistrat o creștere cu 3,9% comparativ cu perioada similară a anului 2019 și a însumat 181,2 mil. dolari SUA. Această creștere a fost pe fundalul unei baze scăzute a anului precedent, în care volumul transferurilor a scăzut cu 7,2% față de anul 2018.

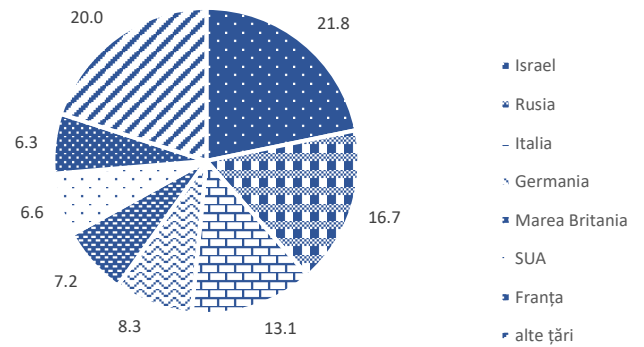
Factorii de influență asupra volumului transferurilor de mijloace bănești din străinătate:

- ↓ stagnarea continuă a economiei Federației Ruse;
- ↓ recesiunea economică în Turcia;
- ↑ necesarul de forță de muncă în economia Germaniei;
- ↑ baza de comparație joasă.

În structura geografică a remitențelor, predomină transferurile din Rusia, Israel și Italia. Acestor 3 țări revin circa 51,6% din volumul total al transferurilor.

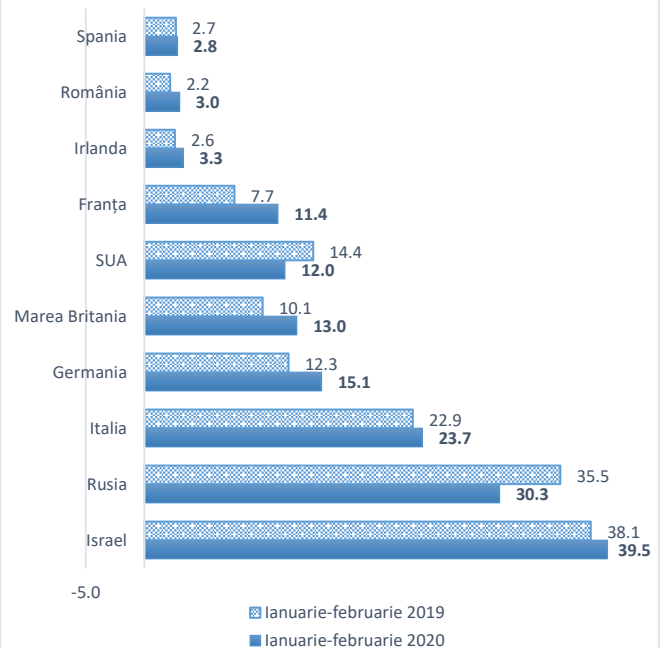
Structura geografică a transferurilor de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice în Ianuarie-februarie 2020, %

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Totodată, ponderea transferurilor din Federația Rusă continuă să se diminueze, atingând 16,7%, față de 20,3% în ianuarie-februarie 2019. Transferurile din Federația Rusă s-au micșorat cu 14,6% față de primele 2 luni ale anului 2019. În același timp, transferurile din Franța au crescut cu 49,5%, din România - cu 34,5%, Marea Britanie - cu 28,6%, Germania - cu 22,9% etc. Această situație se explică, pe de o parte, prin stagnarea economică în Rusia și, pe de altă parte, prin orientarea muncitorilor spre statele din Uniunea Europeană și Israel, având acces mai liber pe piețele muncii ale acestor țări.

Primele 10 țări după proveniența transferurilor de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice, mil. dolari SUA

Sursă: Banca Națională a Moldovei

5. Sfera socială

5.1. Forța de muncă și șomajul

Forța de muncă (oferta curentă de muncă pentru producerea bunurilor și serviciilor în schimbul unei plăți sau a unui profit, care include ocuparea și șomajul) a constituit în anul 2019 doar **42,3%** din numărul total de persoane cu vârsta de 15 ani și peste.

Populația în afara forței de muncă - cu 36,5% mai mult decât forța de muncă. Din aceasta: pensionari - 45,1%, grupul persoanele casnice - 12,9%, grupul elevi și studenți - 12,8% etc.

Rata de ocupare a populației de 15 ani și peste a constituit 40,1%.

Populația ocupată pe activități economice:

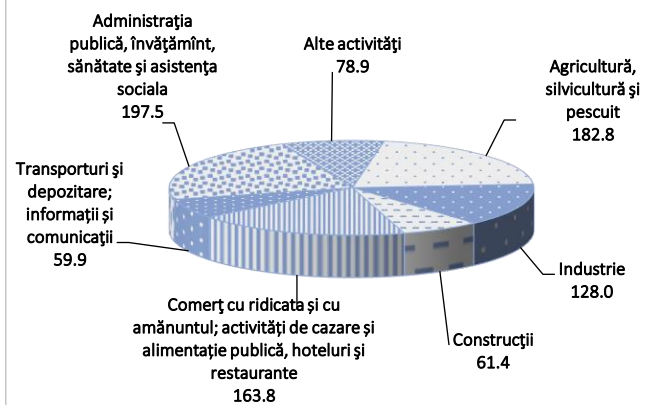
- Administrația publică, învățământ, sănătate și asistența socială - 22,6% din total;
- Agricultură, silvicultură și pescuit (21%);
- Comerț cu ridicata și cu amănuntul (18,8%);
- Industrie (14,7%);
- Construcții (7%) etc.

Repartizarea populației de 15 ani și peste în anul 2019, mii persoane

Persoane cu vârstă de 15 ani și peste (2175,2)				
Forța de muncă (919,3)				Populația în afara forței de muncă (1255,9)
Populația ocupată (872,4)				
Agricultura (182,8)	Industria (128)	Construcții (61,4)	Servicii (500,1)	
				Șomeri (BIM) (46,9)

Sursă: Biroul Național de Statistică

Distribuția populației ocupate pe activități economice în anul 2019, mii persoane

Sursă: Biroul Național de Statistică

↑ **Șomeri** înregistrați la oficiile forței de muncă în ianuarie-februarie 2020 - circa 6,5 mii persoane, cu 3,7% mai mult față de ianuarie-februarie 2019.

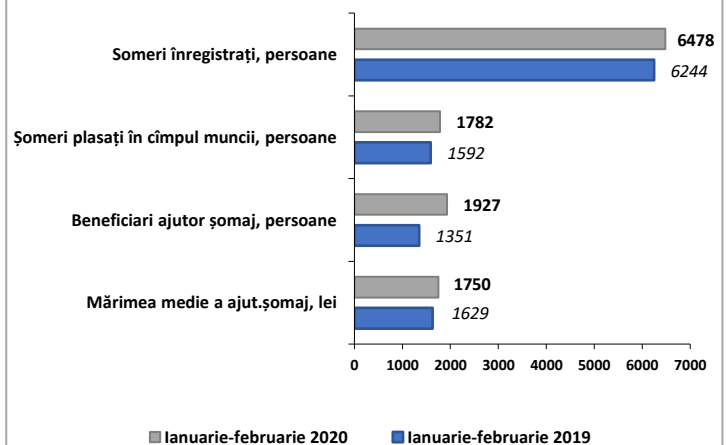
↑ Doar circa 28% din numărul șomerilor înregistrați au fost plasați în câmpul muncii.

Numărul beneficiarilor de ajutor de șomaj a crescut semnificativ (cu 42,6%).

Mărimea medie a ajutorului de șomaj s-a majorat cu 7,5%.

↑ **Rata șomajului** (ponderea șomerilor BIM în forța de muncă) în anul 2019 - 5,1%. Rata șomajului la bărbați - 5,8%, femei - 4,4%. În categoria de vârstă 15-29 ani - 8,5%.

Șomeri, ianuarie-februarie 2019-2020

Sursă: Biroul Național de Statistică

5.2. Veniturile disponibile și cheltuielile de consum ale populației

Veniturile disponibile medii lunare ale populației au constituit în medie pe o persoană 2880,6 lei, din acestea:

- venituri disponibile bănești - 2658 lei (92,3% din total)
- venituri disponibile în natură - 222,6 lei (7,7%).

Veniturile lunare ale populației din *mediul urban* pentru o persoană au constituit 3529,1 lei, de 1,4 ori mai mari comparativ cu veniturile populației din mediul rural. Principalele surse de venituri:

- activitatea salarială - 62,9%;
- prestațiile sociale - 16,8%.

În *mediul rural* veniturile lunare ale populației au constituit 2457,2 lei. Principalele surse de venituri:

- activitatea salarială - 38,1%;
- prestațiile sociale - 20,5%;
- veniturile obținute din activitatea individuală agricolă - 16,6%;
- transferurile din afara țării - 16,0%.

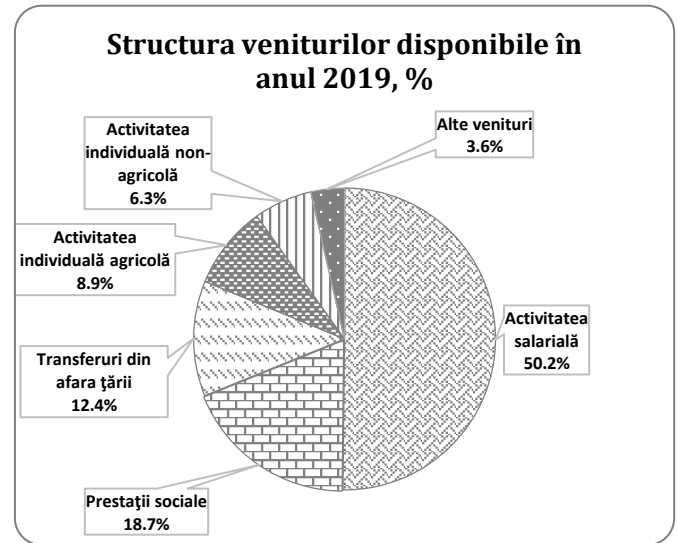
Cheltuielile medii lunare de consum ale populației, în anul 2019, au constituit în medie pe o persoană 2786,5 lei.

În *mediul urban* cheltuielile de consum ale populației au fost în mărime de 3469,2 lei, de 1,5 ori mai mari față de cheltuielile populației din mediul rural. Principalele cheltuieli în mediul urban:

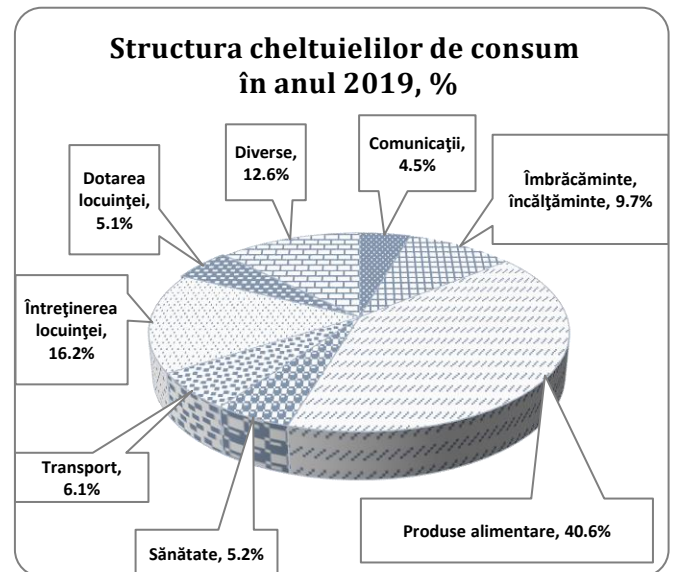
- asigurarea consumului de produse alimentare, 36,6% din total cheltuieli lunare de consum;
- întreținerea locuinței - 15,8%;
- îmbrăcăminte, încălțăminte - 9,4%;
- transport - 6,9%
- servicii de sănătate - 5,6% etc.

În *mediul rural* cheltuielile de consum ale populației au constituit 2335,7 lei. Principalele cheltuieli:

- produse alimentare - 44,5% din total;
- întreținerea locuinței - 16,6%;
- îmbrăcăminte, încălțăminte - 9,9%;
- dotarea locuinței - 5,5% etc.

Sursă: Biroul Național de Statistică

Sursă: Biroul Național de Statistică